

PALUPERA VALLA NOORED AASTAL 2012

Projektiasta

- Teostus MTÜ Avatud Hellenurme Noortekeskuse projekt „Palupera valla jätkusuutlikkuse tagamine“. Eesti Noorsootöö Keskus ja Valga Maavalitsus eraldasid 1146 eurot, et sisustada valla kolmes noorte kogunemiskohas noortele mängunurgad ning soetada meisterdamispäevade läbiviimisteks käsitöövahendeid ja joonistuskomplekte. Vald lisas projekti 288 eurot.
- Lõppes MTÜ Avatud Hellenurme Noortekeskuse projekt „Palupera valla noored teel aktiivsemaks vallakodanikuks toimiva koostöövõrgustiku kaudu“, rahastajaks Kodanikuühiskonna Sihtkapital. Projekti toel valmis 2012. aastal valla noorsootöö arengukava 2012-2020, käidi Rõuge vallas toimiva noorsootööga tutvumas ja korraldati meeskonnamäng „Nagu nupud laual“. Läbi kahe aasta kestnud projekti kogumaksumus oli 5433 eurot, millest sihtkapital kattis 4848 eurot.
- MTÜ Avatud Hellenurme Noortekeskus alustas projektiga „Palupera valla noorte koostöö suurendamine“. Mittetulundusühing Valgamaa Partnerluskogu eraldas Leader noortemeetme kaudu 6357 eurot, millest 2012. aastal jõuti soetada põhivara, inventari – Nõuni noortetoa noortele piljardilaud ja Hellenurme noortekeskusesse nurgadiivan ja kott-toolid. Tegevustega seotu jätkub käesoleval aastal. Projekti omaosalus 1062 eurot.
- MTÜ Avatud Hellenurme Noortekeskuse kaudu teostus poiste omaalgatuslik projekt „Õhuhoki All Star ostmine noortekeskusesse“. Mittetulundusühing Valgamaa Partnerluskogu eraldas Leader noortemeetme kaudu 580 eurot mängulaua ostmiseks, omaosalus 65 eurot.
- MTÜ Nõuni Loodus- ja Arenduskeskuse kaudu on peagi lõppemas 2012. aastal alguse saanud kohalike noorte omaalgatuslik projekt „Televiisori ostmine ja patjade õmblemine Nõuni noortetoa noortele“. Mittetulundusühing Valgamaa Partnerluskogu eraldas Leader noortemeetme kaudu 639 eurot televiisori ja padjariide ostmiseks, omaosalus 73 eurot.
- Mittetulundusühing Valgamaa Partnerluskogu toetas Nõunis noortele korraldatud koolitust „Kuidas kirjutada ja juhtida projekti“ ning kokanduskursust.
- Mittetulundusühing P-RÜHM koos Hellenurme noortega taastas ühe võrkpalliplatsi. Konkursi „Võrguplatsid korda!“ kaudu andis Eesti Võrkpalli Liidu harrastussari Credit24 Rahvaliiga noortele võrguplatsi piirid, postid, võrgu ja palli. Eesti Olümpiakomitee, Valgamaa Spordiliit ja vald rahastasid võrkpalliplatsile 8 m lipumasti paigaldust. Tulenevalt Vahur Kersna üleskutsesest, paigaldati Hellenurme võrkpalliplatsi nõlvale pink Sulev Palloni mälestuseks, väärtustamiseks tema panust spordielu arendamisse Hellenurmes. Samasse tegid noored ka prügikasti. Võrguplatsi heakorratöödega tuleb jätkata.
- Osaleti noortevolikogu projektis „Tunne oma kodukanti“. Sihtasutus Archimedes Euroopa Noored programm toetab kaheaastast projekti kokku 4563,30 euroga. Valla toetus projekti 456 eurot. 2012. aastal korraldati videokoolitus ja üks öömälumäng Nõunis koos videokajastusega kodukandist.

- Eesti Noorteühenduste Liit toetas Palupera valla noortevolikogu arendustegevusi 800 euroga. Noortele korraldati enesejuhtimisekoolitus, ettevõtluskoolitus ja aastalõpu tänuüritus.
- Eesti Kooriühing eraldas Palupera põhikooli lastekoorile 250 eurot kollektiivi arendamiseks.
- SA Heategevusfond andis heategevuskampania „Aitan lapsi“ raames Palupera põhikoolile 18 tasuta pääset Vana Baskini Teatri lasteetendusele „Vahva rätsep“ ja 25 tasuta pääset Kuressaare Linnateatri lasteetendusele „Värviline kummut“. Mõlemad etendused etendati Elvas. Kultuuriministeerium eraldas programmist „Teater maale“ 108 eurot sõiduks Viljandi teatrisse, et näha Ugala H.C. Anderseni „Inetu pardipoeg“ ainestikul lavastatud noortemuusikali "Inetu". Jõulude eel käis kooli 50 õpilast Lotte Jõulukontserdil SA Teatris „Vanemuine“.
- Lisaks projektidele teostati valla kuludega väiksemamahulisi rekonstrueerimisi – Nõuni kultuurimaja saali põranda lihvimis-õlitamistö (1270 eurot), Hellenurme Jõe tn. joogiveetorustiku rekonstrueerimine (4000 eurot).

Valla huvitegevuses, kultuuri- ja spordielus osalemine, tunnustused

- Toimus „Avatud külavärvate“ päev Paluperas – Palupera Käsitöökodade töötodad, nõukogudeaegsete traktorite väljapanek, Heino Prosti fotonäitus põllutöömehedest, Taivi Raudseppa rahvariide tutvustus, noortevolikogu mängis väiksematega, ringkäik külas koos kohaliku giidi ja külahinge Kalev Lõhmus'ega, käsitöö ja kohaliku toidu lett, kultuuriprogramm mõisahoones ja simman-rahvalikud mängud, oksjon, mille raames müüdi ära Eesti Külaliikumise Kodukandi poolt välja pandud toidukorv ja Andres Rattaseppa poolt valmistatud puukuju „Suvenautleja“, lõke pritsikuuri puhkealal.
- Teenindati nelikürituse toitlustuspunkte Astuveres, Hellenurmes ja Palus.
- Palupera valla küladest üks 4-liikmeline võistkond sai ajaleht „Maalehe“ võistkonnana osaleda Tartu teatamaratonil. Esimene teatevahetus oli 12 km, teine 20 km, kolmas 14,6 km ja neljas 16,4 km pikk. Võistkonnas „Palupera külad“ olid Ilvar Sarapson, Marek Uemaa, Rein Tiimann ja Kaur Lõhmus. Aeg 3:42:08 tõi 34. koha. Teine võistkond „Palupera vald“, võistkonnas Anti Kulasalu, Lembit Uibo, Priit Vakmann ja Kalmer Salundi said ajaga 3:22:11 14. koha.
- Toimus VIII Nõuni triatlon Nõuni järve ääres (ujumine-jalgrattasõit-jooks) ja tilluuaatlon (rattasõit-jooks).
- Jätkus traditsiooniline spordisari – küladevahaline V jalgpalliturniir. Võitjaks tuli Palupera küla.
- Toimus südamerwise matk Nõuni ümbruses.
- Valla noored osalesid Valgamaa järjekordses suvekoolis Pikasillas, Palupera-Puka noorte ühises suvelaagris Paluveskil ja Valgamaa 92. aastapäevale pühendatud koostöömängudel Otepääl.
- Noortevolikogu korraldas noortelt noortele ühise sõbra- ja vastlapäeva, osales projektikoolitusel Euroopa Noored ja käis end tutvustamas Palupera põhikoolis. Peeti 11 korralist noortevolikogu töö- ja projektikoosolekut.

- Osaleti Elvas Euroopa Naabritepäeval. Koduvalda esindasid noored, kes mängisid push-palli, naisansambel „Kõueõied“ lauludega, mälumängus tuldi III kohale ja debatis koostööst naabritega osalesid vallavolikogu liikmed Evelyn Uemaa ja Ermo Kruuse.
- Nõuni noored vaatasid ööfilme, diskotasid, matkasid, osalesid noortevolikogu koosolekutel ja tegemistes ning projektitegevustes - käsitööring, projektijuhtimise koolitus, kokanduskursus, hip-hop tantsukursus; tähistasid naistepäeva, volbripäeva, lastekaitsepäeva, vanavanemate päeva, halloweeni, mardi- ja kadripäeva, advente. Käidi ka külas – Tsoorus Valgamaa Noorsootöökeskuse Tankla passi peol, Rõuge noortel ja jõulunäidendiga kohvik „L.U.M.I“ jõuluhoovis. Tehti ka tööd küla koristustalgutel, Tartu Maratoni toitlustuspunktides. Ja saadeti meie Merily Viks vahetusõpilaseks Hollandisse.
- Nõuni Purjeklubi tähistas oma esimest aastapäeva regatiga Nõuni järvel. Regatil võisteldi jahiklassides RS-Feva, Optimist, Lutš/Laser standard.
- Jaaniõhtud korraldati Makita külaplatsil, Neeruti külaplatsil, Nõuni raamatukogu parklas ja Palupera staadionil. Neerutis esines ansambel „Lektus“, Nõunis Toomas Jalajas ja Paluperas DJ Burks, lisaks ansambel „Kälimehed“.
- Palupera vallast osales „Teeme Ära“ heakorralgupaeval seitse objekti – Hellenurme võrkpalliplatsid, Nõuni mänguväljak ja võrkpalliplats, Makita küla kiigeplats, Neeruti külaplats, Palupera pritsikuur, Hellenurme veskimuuseum ja Lilleallika talu. Talgulised korrastasid oma talu ja koduvalla objekte, tehes ära suure töö.

Koolist

- Jalgpalliklubi FC ELVA korraldamisel toimus Palupera staadionil jalgpalliturniir „Palupera Cup VIII“ 7 võistkonnaga. Kodumeeskond sel aastal ei osalenud. „Rõngu Cup´ilt“ tulid Palupera noored jalgpallurid koju I kohaga (osales 8 võistkonda). Parima mängija (Kris Käos) ja kaitsja (Mauri Kozlovski) tiitlidki tulid Paluperra.
- Valgamaa 6.-9. klasside noormeeste meistrivõistlustel jalgpallis saavutas Palupera põhikool III kohta kaks korda, kevadel ja sügisel.
- Valgamaa noorte kabevõistluselt sai I koha 1.-4. klasside tüdrukute hulgas Caroliis Miks (3. klass) ja III koha 5.-9. klasside poiste hulgas Mauri Kozlovski (9. klass).
- Kevadel pääses Palupera põhikooli klaveriringi õpilane Argo Jentson VII Eesti Noorte Pianistide Konkursil edasi II vooru. Jõulude eel sai noormees A. Russaku nim. pianistide vabariiklikul konkursil I koha! Ees ootavad noormeest uued konkursid ja võimsad suurvormid.
- Nõuni noormees Rando Enno, olles jõudnud C klassi tasemele peotantsus, jõudis 2012. aastal Eesti Meistrivõistlustel standardtantsudes VIII kohale (52 paari konkurentsis).
- Bioloogiaolümpiaadi piirkonnavoorus said Palupera põhikooli õpilased kaks I kohta – Tanel Riivik 7. klasside arvestuses ja Triin Roodja 9. klasside arvestuses. 8. klasside arvestuses said Artur Lõhmus IV koha ja Marlene Bandis VI koha.
- Ajalooolümpiaadi piirkonnavoorus sai Tanel Riivik 7. klasside arvestuses IV koha.

- Palupera kooli õpilased käisid parimate loodusetundjatena preemiareisidel – Keskkonnaameti toetusel käisid Artur Lõhmus, Tanel Riivik ja Marlene Bandis Setumaal; Tartu Ülikooli geoloogiamuuseumi toetusel käis Artur Lõhmus Taevaskojas noorgeoloogide laagris, kuna sai kevadel II koha noorgeoloogide vabariiklikus viktoriinis; Artur Lõhmus ja Kris Käos käisid ka GLOBE suvelaagris. Noorgeoloogide viktoriinis sai II koha ka vanemas astmes Palupera valla tüdruk Kristi Roodla, kes õpib nüüd Rõngu Keskkoolis.
- Palupera põhikooli õpilane Urmo Koger sai joonistuskonkursil „Nägin teatrit“ osaledes autasustamisel osa põnevast ja sisutihedast päevast Tartus (vastuvõtt SA Teatris „Vanemuine“, seiklusmäng, Marilyn Jurman sai „Nukitsamehe“ muusikaliks premeeritute nähes peaosatäitja grimmi ja õhtul vaadati Olav Ehala armastatud lastemuusikali).
- Disainikonkursi finaalist „Jäätisepulgast Eiffeli tornini“ tulid 3. klassi tüdrukud Kairit Kruusa (töö „Balbiino kell“), Caroliis Miks ja Rena Tiganik (töö „Jõululamp“) koju III ja IV kohaga. Kell ja lamp on ka reaalselt kasutatavad. Auhinnaks Balbiino jäätisekastid ja priipääsmed AHHA 4D elamuskinno.
- 8. klassi võistkond sai Valgamaa Euroopa Liidu viktoriinis „Infojaht“ I koha.
- Valgamaa pranglimise finaalis sai Valgamaa 2. klasside hulgas Palupera põhikooli 2. klass I koha. Parim arvutaja 2. klassi õpilaste hulgas oli meie Danjel Juškin.
- X Eesti koolinoorte mälumängumeistrivõistluste Valgamaa eelvoorus said Artur Lõhmus ja Marlene Bandis II koha (vaid 1 punkt jäi I kohast puudu). Valgamaa kodanikupäeva viktoriinile võtsid samad noored kaasa ka Teele Tamme ja Kris Käose ning siis saadi III koht (ja jälle vaid 4 sekundit puudus II kohast).
- Koolisest tegevust rikastasid stiilpäev „Filmikangelased“, kus kohal olid rahvaloendajad, mitu Zorrot, ühikarotid jt.; traditsiooniline I veerandit lõpetav matemaatikaalane viktoriin; pahupidipäeval täitus maja uute pahupidi poiste ja tüdrukutega; atmosfääripäev; murdeest käis 5.-7. klasside õpilastele rääkimas Tartu Seksuaaltervise Kliiniku arst-noortenõustaja Nele-Triin Lott; Eesti Vähiliidu projekti „Ära suitseta, tubakas tapab“ raames andis loengu Hanno Egipt; emakeelepäeval toimus kõnevõistlus ja lahendati ristsõnu; spordi- ja vastlapäev; mõisapargi maijooks; iseseisvuspäeval mängiti ühiselt Heli Nurgeri näidendit „Eesti rahva lugu“; emadepäevale pühendatud kevadkontsert; tutipäev ja viimase koolikella aktus; õpetajapäev „uute õpetajatega“; kooli sünnipäeva tähistati raadioviktoriiniga mõisakoolidest, valmisid sünnipäevatordid ja välja sai pandud rändkarikas; korraldati mitmeid näitusi ja võistlusi; kuulutati välja jõulurahu ja jõulupeol esitati näidendit „Päkapikkude vennaskond ehk jõulumemme tagasitulek“.
- Õppetööd rikastati mitmekülgsest ka kooliväliselt – Otepää Looduspargiga ja Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutusega koostöös osaleti mitmes keskkonnaalases ühistegevuses, õppeprogrammis; muuseumipäeval käidi Tartus Eesti Rahva Muuseumis tobedate rekordite päeval; osaleti Juhan ja Jakob Liivi etluse võistluse Valgamaa voorus; 8. klass käis ekskursioonil Tallinna Teletornis ja Kanal 3-s; kooliümbrust ja loodust õpiti koos ELO-katega tundma GPS-iga seiklusmängu kaudu; 1.-3. klass sai osa Eesti Põllumajandusmuuseumi programmis „Rukkileib ja või meie

laua“; 6.-9. klass käis Teadlaste ÖÖ raames Tartu Õlletehase muuseumis ja vaatas AHHA teadusteatri etendust „Koogist kakaks“; 4.-9. klass käis õppepäeval Äksi Jäaja Keskuses; klaveriõpilased andsid aasta lõpus kontserdi Konguta koolis.

- Eesti Füüsika Selts valis vabariigi 25 kooli hulka ka Palupera põhikooli, et saada tulemusi õhusaaste (mõõdetakse NO₂, O₃, NH₃, SO₂ ja tahma sisaldust õhus kõigil aastaegadel) mõõtmiselt oma kodukandist. Teaduslikel alustel keskkonnamõõtmisi on Palupera kool keskkonnaprogrammi GLOBE raames teinud juba kaks aastat.
- Maanteeameti projekti „Liiklusvanker“ raames valmistasid Palupera põhikooli seitse 8. klassi poissi tööõpetuse õpetaja juhendamisel ainetundides talv läbi liikluskasvatuse õppevahendeid Hellenurme lasteaiale. Lasteaed sai kevadeks liiklusmärgid, vigursõiduelemendid, vöötraja ja foori. Puitmaterjaliga aitas kohalik ettevõtte OÜ Nõuni Puit & Tooted.

Taidlejate tegemistest

- MTÜ Tantsuklubi Mathildega liitusid uued huvitegevused, -grupid – peotantsurühm „Promenaad“ (2 rühma – noored, algajad ja vanemad,edasijõudnud), linetantsijad ja viieliikmeline noorte laulu- ja muusikaansambel. Kokku tegutsevad ühe katuse all nüüd juba 10 erinevat ringi.

Muudest ettevõtmistest ja faktidest vallas

- Võeti vastu „Palupera valla noorsootöö arengukava 2012-2020“.
- Kinnitati „Palupera põhikooli arengukava 2013-2017“.
- Kehtestati „Palupera valla muusikakoolide õpilaste toetamise kord“.
- Palupera mõisa ühe omaniku, Magnus Matthias Fuchsi lapselapselaps Dagmar Jankowsky koos abikaasaga Saksamaalt külastasid Palupera mõisakooli.
- Moodustati uus Palupera põhikooli hoolekogu, 7-liikmeline, koosseisus Kalev Lõhmus – vallavolikogu esindaja; lapsevanemate esindajad Maia Sarapson, Made Treial, Egle Käos ja Rein Tiimann; Ellen Peik – õppenõukogu esindaja ja Artur Lõhmus – õpilasesinduse esindaja. Selles koosseisus tegutseb hoolekogu kuni 3 aastat.
- Saadeti teele järjekordne lend Palupera põhikooli lõpetajaid (7).
- Vallas sündis 13 last - 10 poissi ja 3 tüdrukut. Esiklaps sündis 4 peres, teine laps 2 peres, kolmas laps 4 peres, neljas laps 1 peres, seitsmes laps 1 peres ja kaheksas laps 1 peres. Lastele korduvaid nimesid ei pandud – Alari, Emili, Heiki, Ida-Adeele, Kaimar, Kätti, Mikk, Olaf-Reemet (2011. aasta lõpus), Pauliine, Ranno, Rasmus, Risto ja Villem.
- Demograafiast vallas: vallaelanike arv 01.01.2012 – 1116, aasta jooksul registreeriti sünde 13, surmajuhtumeid 11, sisseränne valda 16 ja väljaränne vallast 50 fakti. Vallaelanike arv 31.12.2012 – 1084.
- Tunnustati Palupera põhikooli tublisid õpilasi ja nende lapsevanemaid (vallavanema ja kooli direktori vastuvõtt mõisahoones).